

Uvod u maturski rad

Racionalizam pripada razdoblju 18.st. Stupa na scenu neposredno nakon humanizma i renesanse koji su u prvi plan stavljali čovjeka i njegov razum. Me utim pravi procvat, ljudskog uma, kao osnovne pokretačke snage, desit će se krajem 17. st. i početkom 18.st. Ovaj period značajan je za afirmaciju gra anske svjesti i njenoj odlučnosti da se suprodstavi vladavini bogatog aristokratskog društva i dogmi kršćanske crkve.U ovim okolnostima kritizirana je religija i njeno tumačenje svijeta.Zapravo se pojavio razum u kome su se kidale niti starog tradicionalnog shvaćanja. Dakle, racionalizam, filozofski objašnjen je spoznajno-teorijski pravac koji smatra da je razum bitni izvor čovjekove spoznaje, pa se kritički odnosi prema svjetu oblikuje samo putem mišljenja. Novovjekovna filozofija počinje svoju epohu baš idejom racionalizma. Posmatrano s teološkog aspekta, za ovaj pokret se kaže; to je stnovište prema kome su održive i prihvatljive samo one dogme koje mogu da izdrže racionalnu kritiku ili koje mogu biti shvaćene bez oslanjanja na otkrovljenje,jedino uz sudjelovanje "prirodne svjetlosti" (lumen naturalis) ljudskog uma. Na društveno-historisku scenu dolaze čuveni filozofi iz gra anske klase, Descartes, Leibniz i Spinoza.

Biografija Barucha de Spinoze

Barucha de Sdinoza je holandski filozof (1632-1677). Porjeklom je iz jevrejske porodice koja je, prije doseljenja u Holandiju, živjela u Portugalu. Još kao mladić, Spinoza se posvetio studiju Biblije, Talmuda i skolastičke filozofije. Zbog njegovog neslaganja, a ujedno i kritike jevrejske dogme, izaziva bijes jevrejskih vjerskih poglavara i uopće teoloških krugova i biva izbačen iz jevrejske vjerske zajednice. Potom 1656.godine, nakon bezuspješnih nagovaranja da se vrati vjeri, proklet je najtežom kletvom: "Neka je proklet danju, neka je proklet noću. Neka je proklet kad liježe i neka je proklet kad ustaje. Neka je proklet kad polazi i neka je proklet kad se vraća... Nare ujem o vam da niko s njim ne progovori ni usmeno, ni pismeno, da niko ne boravi s njim pod istim krovom ili četiri lakta bliže od njega, da niko ne čita spis koji je on sastavio." prihvaćena.

1

1

Bio je proganjan, ponižavan i proglašen za "ateistu" i "otpadnika". Djela mu nisu bila Leksikon filozofa,Zagreb,1982.,str.392.

Filozofska shvatanje Barucha de Spinoze

Osnovna misao Spinozine filozofije jeste tvrdnja da postoji samo jedna beskrajna supstancija, koju je Spinoza obrazložio u prvom dijelu Etike. On smatra da egzistencija te supstancije proizlazi iz samog njegovog pojma. Da za njeno postojanje nije potrebna neka druga stvar i da je ono uzrok same sebe Cauza sui. Tom tvrdnjom Spinoza se suprotstavio Descartesovom dualizmu. On je smatrao da Cauza sui sadrži u sebi izbacivanje svakog vanjskog uzroka, omogućuje tezu o samodovoljnosti, autonomnosti prirode i jedinstvo svijeta. Time je odre en Spinozin monistički determinizam. Znači, on je tvrdio da sve što postoji, postoji uvjetovano i nužno odre eno, ne slobodno i ne slučajno. Govorio je, da Bog ili priroda nije izvan ili iznad stvari već je u njima, pa je on stog, priroda koja stvara. Natura naturans, u odnosu na sve moduse Božjih atributa, tj. stvoreno prirodu Natura naturata. Atributom Spinoza zove sve ono što razum opaža na supstanciji, kao da sačinjava njenu bit. Od beskrajno mnogo atributa naš razum spoznaje samo dva: protežnost i mišljenje. Modusi tih atributa, kako Spinoza kaže, su konačne stvari, prolazna stanja supstancije. Najvažnije modifikacije mišljenja su razum i kretanje. Pošto je Spinoza pratio princip kauzalnosti, smatrao je da su sve pojave uzročno povezane i svaki je modus mišljenja odre en drugim modusom mišljenja, a svaki modus protežnosti drugim modusom protežnosti. Znači, cjelokupno zbivanje u duhovnom i materijalnom svijetu je determirano. Me utim, s obzirom da postoji samo jedna supstancija, oba su kauzalna niza jedan proces posmatran u dva

----- OSTATAK TEKSTA NIJE PRIKAZAN. CEO RAD MOŽETE
PREUZETI NA SAJTU. -----

www.maturskiradovi.net

MOŽETE NAS KONTAKTIRATI NA E-MAIL: maturskiradovi.net@gmail.com